

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Обов'язкової освітньої компоненти

Основи теорії дизайну

**для підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	022 Дизайн
Предметна спеціальність	-
Спеціалізація	022.01 Графічний дизайн
Освітня програма	Графічний дизайн
ННІ	Педагогіки

Автор: д.філос.н., професор, Поліщук Олена

Розглянуто та схвалено

На засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Протокол від «7» січня 2025 р. №8

Завідувач кафедри _____ Оксана ПІДДУБНА

УДК 7.01:7.012

П51

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Житомирського державного
університету імені Івана Франка
від «3» лютого 2025 р. (Протокол № 2)*

Рецензенти:

Оленіна Олена – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну та образотворчого мистецтва Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова.

Костюк Ольга – кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри дизайну ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Полтава).

Піддубна Оксана – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Поліщук О. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи обов'язкової освітньої компоненти «Основи теорії дизайну» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 022 Дизайн, спеціалізація 022.01 Графічний дизайн, освітня програма Графічний дизайн. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2025. 15 с.

Запропоновані методичні рекомендації до організації самостійної роботи обов'язкової освітньої компоненти «Основи теорії дизайну» розроблені для підготовки здобувачів III курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 022 Дизайн, спеціалізація 022.01 Графічний дизайн, освітня програма Графічний дизайн.

Вони будуть корисні для здобувачів ЗВО й усіх зацікавлених у цій проблематиці.

©Поліщук О. П., 2025

©Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Перелік питань і тем для самостійного опрацювання та індивідуального виконання	6
Понятійний апарат теми	7
Перелік видів роботи з рекомендаціями щодо їх проведення	8
Завдання для модульних контрольних робіт, самоконтролю, тести	10
Рекомендована література	14

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня компонента «Основи теорії дизайну» є важливою у підготовці фахівця з дизайну. Вона відноситься до обов'язкових освітніх компонент освітньої програми Графічний дизайн. Основною метою вивчення освітньої компоненти «Основи теорії дизайну» є формування світоглядної, методологічної основи професійної діяльності дизайнера, спрямованої на задоволення матеріальних і духовних потреб людини, на оволодіння методикою проведення дизайн-дослідження в процесі розробки проектного рішення, оволодіння основними принципами створення дизайн-продукту з новими споживчими властивостями.

За вимогами освітньо-професійної програми передбачено у межах цієї освітньої компоненти опанування теоретичними знаннями та набуття практичних навичок з основ теорії дизайну. У межах цього навчального курсу реалізовується, як основні завдання, наступне: на конкретному історичному та сучасному візуальному матеріалі розглянути етапи формування у студентів цілісної картини розвитку світового дизайну як бази для подальшого сприйняття вітчизняного дизайну відповідно загальноєвропейських і світових тенденцій; набуття навичок аналітичної діяльності та ведення самостійних досліджень в галузі дизайну, розробки дизайн-концепції, організації системної художньо-проектної діяльності, вмінь характеризувати та оцінювати результати дизайн-діяльності; висвітлення теоретичних основ, методики, технології та організації дизайн-діяльності, тобто теоретичного й практичного підґрунтя для організації ефективної художньо-проектної діяльності.

Дана освітня компонента має наступні модулі: Модуль I. Теорія дизайну як галузь мистецтвознавчої науки, Модуль II. Дизайн як культурно-прикладне явище, Модуль III. Процес, методи, професійні прийоми та засоби дизайн-діяльності.

За змістом самостійна робота з навчального курсу спрямовує здобувачів вищої освіти на наступне: застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях; вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення; збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проекту, застосовувати теорію і методику дизайну, фахову термінологію (за професійним спрямуванням), основи наукових досліджень; знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну.

Загальні положення

- Самостійна робота з освітньої компоненти має мету: освоєння, поглиблення, узагальнення та перспективне бачення напрямків дисципліни, набуття вмінь і навичок в професійній роботі. До самостійної роботи студента при вивченні цієї освітньої компоненти, крім самостійних занять з опрацювання матеріалу, вивчення літератури, входить виконання проектів, в тому числі графічних робіт, які виконуються на основі консультацій викладача.
- Завдання самостійної роботи: розвиток у здобувачів вищої освіти вміння аналізувати дизайн-рішення, виділяти і враховувати в роботі головне, комплексно розглядати всі питання, пов'язані з базисними завданнями для подальшого професійного дизайн-проекування, самостійно вирішувати наявні проблеми.
- Здобувач/здобувачка вищої освіти в самостійній роботі користується особистими конспектами, рекомендованою літературою, методично-учбовими матеріалами, результатами особистого аналізу практики дизайн-проекування, а також керується при потребі консультаціями викладача. Він/вона використовує різні прийоми для подання матеріалу.

Загальні *методичні вказівки до організації самостійної роботи* наступні. Детально ознайомившись із курсом практичних завдань та цими рекомендаціями при самостійній

роботі необхідно користуватися рекомендованими літературними джерелами, що допомагають глибоко вивчити проблематику кожної теми, запропонованої в курсі вивчення, можна також додатково здійснювати пошук інших джерел самостійно, враховуючи індивідуальний дослідницький інтерес кожного та креативні запити. Необхідно дати відповідь про основні поняття теми, виконати завдання, здійснювати й дослідницькі проекти, дизайн-проекти, що запропоновані у межах тем навчального курсу, їх результати фіксуються у різних формах: реферати, аналітичні довідки, презентації тощо, розробка яких має здійснюватися із дотриманням вимог усного і писемного мовлення та демонстрацією культури використання фахової термінології з кольорознавства, а також демонстрацією досягнень дизайнерської практики, культурно-мистецьких здобутків. І здійснивши на етапах вивчення навчального курсу запропоновані види роботи, здобувач/здобувачка вищої освіти може приступити до виконання модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання результатів самостійної роботи: оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ І ТЕМ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОГО ВИКОНАННЯ

№ з/п	Назва теми
1.	Предмет, мета та задачі дизайну.
2.	Системний підхід до проєктних досліджень.
3.	Продукти творчості (проєкти, вироби, їхні споживчі якості та інше).
4.	Об'єкти дизайну та їх типологія.
5.	Функціонально-експлуатаційні вимоги до промислових виробів, їхнього асортименту та якості.
6.	Аналіз зв'язків корисності та технічної довершеності, корисності та зручності при експлуатації, корисності та краси.
7.	Ергономіка та дизайн.
8.	Дизайн як форма проєктно-художньої культури. Краса та функція, художній та проєктний образ в дизайні.
9.	Зміст та форма в дизайні.
10.	Маркетинг та дизайн.
11.	Моніторинг споживчого ринку як важлива складова сучасного дизайну.
12.	Композиція в дизайні.
13.	Комбінаторне формоутворення.
14.	Основні етапи та стадії дизайну.
15.	Методи дизайну.
	Разом

Модуль I. Теорія дизайну як галузь мистецтвознавчої науки.

Тема 2. Системний підхід до проєктних досліджень.

Інформаційний обсяг освітньої компоненти: Термінологія дизайну. Мета та завдання дизайну. Методи та специфіка роботи дизайнера.

Питання: 1)Поняття елемент, структура, система. 2)Метод систематизації в науці і практиці. 3)Системний підхід до проєктного рішення в дизайні.

Модуль II. Дизайн як культурно-прикладне явище.

Тема 6. Аналіз зв'язків корисності та технічної довершеності, корисності та зручності при експлуатації, корисності та краси.

Інформаційний обсяг освітньої компоненти: Аналіз зв'язків корисності та технічної довершеності, корисності та зручності при експлуатації, корисності та краси.

Питання: 1)Метод аналізу. 2)Поняття корисності та технічної довершеності дизайнерського виробу. 3)Естетичні характеристики як складова дизайнерської розробки.

Тема 7. Ергономіка та дизайн.

Інформаційний обсяг освітньої компоненти: Предмет, завдання, методи та засоби ергономіки. Урахування вимог ергономіки у дизайн-діяльності. Зручність експлуатації та естетична довершеність продуктів дизайн-діяльності.

Питання: 1)Поняття ергономіки. Ергономіка як наука. 2)Врахування вимог ергономіки у дизайн-діяльності. 3)Зручність експлуатації продуктів дизайн-діяльності. 4)Естетична довершеність продуктів дизайн-діяльності.

Модуль III. Процес, методи, професійні прийоми та засоби дизайн-діяльності.

Тема 15. Методи дизайну.

Інформаційний обсяг освітньої компоненти: Основні характеристики методів дизайну, їх відмінність від методів інженерної та художньої діяльності. Особливості використання методів дизайну при розробці виробів різноманітних типологічних груп. Залучення методів та засобів з інших галузей наукового знання (соціології, математики, кібернетики, мистецтва, архітектури та інших). Питання: 1)Специфіка методів дизайну. 2)Зв'язок дизайнерської творчості із розробками сучасних наук.

ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ ТЕМИ

Модуль I. Теорія дизайну як галузь мистецтвознавчої науки.

Тема: Предмет, мета та задачі дизайну.

Мета: Ознайомлення із значенням дизайну як напряму діяльності та навчальною дисципліною.

Основні (базові) поняття: дизайн, дизайнерська діяльність, дизайнер, графічний дизайнер, дизайнер-фрілансер.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять, за потреби здійснити їх конспектування. *Зразок* фіксації при конспектуванні поняття «дизайн» та усній відповіді при окресленні його змісту: *дизайн – це вид продуктивної професійної діяльності сучасної людини, у межах якої здійснюється художнє проектування систем, виробів або середовища безпосереднього людського існування як соціально значущих об'єктів (цей зразок є чинним стосовно усіх наступних тем цієї освітньої компоненти).*

Тема: Продукти творчості (проекти, вироби, їхні споживчі якості та інше).

Мета: Ознайомлення із витоками та специфікою діяльності дизайнера при створенні продуктів творчості.

Основні (базові) поняття: види дизайну, графічний дизайн, дизайнерська послуга, товар, творчість, творча уява, інновація, продукт творчості дизайнера, творчий проект у дизайні, споживчі якості продукту творчості дизайнера.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять, за потреби здійснити їх конспектування.

Модуль II. Дизайн як культурно-прикладне явище

Тема: Функціонально-експлуатаційні вимоги до промислових виробів, їхнього асортименту та якості.

Мета: Ознайомлення із значенням дотримання функціонально-експлуатаційних вимог до виробу в дизайні.

Основні (базові) поняття: промислова продукція, промисловий продукт, асортимент продукції, промисловий виріб, промисловий зразок, продукція промислового дизайну, продукція графічного дизайну, технічна сертифікація продукції, специфікація продукту, функційно-експлуатаційні вимоги до виробу дизайну.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять, за потреби здійснити їх конспектування.

Тема: Дизайн як форма проектно-художньої культури. Краса та функція, художній та проектний образ в дизайні.

Мета: Ознайомлення із специфікою дизайну як форми проектно-художньої культури.

Основні (базові) поняття: проектно-художня культура, художній образ, проектний образ, проектний образ в графічному дизайні, художньо-образне проектування, творча уява, творча ідея в дизайні, концепція дизайн-проекту, ескіз.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять, за потреби здійснити їх конспектування.

Тема: Зміст та форма в дизайні.

Мета: Ознайомлення із поняттями змісту та форми у дизайні.

Основні (базові) поняття: зміст у дизайні, функція виробу, функціоналізм, конструктивізм, декоративізм, форма в дизайні, формалізм.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять, за потреби здійснити їх конспектування.

Тема: Маркетинг та дизайн.

Мета: Ознайомлення із взаємозв'язками маркетингу і дизайну.

Основні (базові) поняття: маркетинг, маркетингова пропозиція, бриф, брендинг, маркетингове дослідження.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять, за потреби здійснити їх конспектування.

Тема: Моніторинг споживчого ринку як важлива складова сучасного дизайну.

Мета: Ознайомлення із взаємозв'язками моніторингу продукції і дизайну.

Основні (базові) поняття: споживчий ринок товарів і послуг, моніторинг, редизайн продукції.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять, за потреби здійснити їх конспектування.

Модуль III. Процес, методи, професійні прийоми та засоби дизайн-діяльності

Тема: Композиція в дизайні.

Мета: Ознайомлення із поняттям композиції у дизайні, основними складовими останньої.

Основні (базові) поняття: композиція в дизайні, лінійно-пластична форма, плоскісна форма, об'ємна форма, лінія, контур, силует, пластичні композиційні засоби, відкритість форми, закритість форми, конфігурація, динамічна форма, статична форма, плоскісна форма, текстура, фактура, рельєф, ритм, метр, нюанс, контраст, масштаб і масштабування виробу, пропорції і пропорційність виробу, ескіз, макет.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять, за потреби здійснити їх конспектування.

Тема: Комбінаторне формоутворення.

Мета: Ознайомлення із поняттям комбінаторики у дизайні, основними складовими останньої.

Основні (базові) поняття: стандартизація продукції, комбінаторика, макетування, аналогове моделювання.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять, за потреби здійснити їх конспектування.

Тема: Основні етапи та стадії дизайну.

Мета: Ознайомлення із основними складовими реалізації дизайн-проекту.

Основні (базові) поняття: технічне завдання, ескізування, ескізний проект, робочий проект, об'єкт дизайн-проекткування.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять, за потреби здійснити їх конспектування.

ПЕРЕЛІК ВИДІВ РОБОТИ З РЕКОМЕНДАЦІЯМИ ЩОДО ЇХ ПРОВЕДЕННЯ

1. Тематика презентацій/рефератів/біографічних довідок тощо

- Графічний дизайн та його особливості.
- Специфіка праці дизайнера в PR/рекламному бюро.
- Основні вимоги до дизайнера-фрілансера.
- Відомі українські дизайнерські бюро.
- Творчість дизайнерської студії (*вказати назву та спектр її послуг*).
- Відомий український дизайнер (*вказати назву*).
- Мій улюблений зарубіжний дизайнер (*вказати назву*).
- Професійні обов'язки креативного директора в рекламній агенції.
- Арт-директор та коло його обов'язків в дизайнерському бюро.

- Тенденції розвитку графічного дизайну в Україні: цифри та факти.
- Стайлінг та його застосування в дизайні.
- Цифровий живопис в добу четвертої промислової революції.
- Цифрове мистецтво та дизайн.
- Професійні вимоги до графічного дизайнера та їх особливості.
- Специфіка праці графічного дизайнера в українському рекламному бюро.
- Специфіка праці графічного дизайнера в типографії.
- Основні бази фрілансу для графічного дизайнера.
- Відомий графічний український дизайнер (*вказати назву*).
- Мій улюблений графічний зарубіжний дизайнер (*вказати назву*).
- Тенденції розвитку графічного дизайну в країнах Європи: цифри та факти.
- Еклектика у дизайні.
- Екодизайн та його особливості.
- Етнодизайн та його особливості.
- Мінімалізм у дизайні.
- Основні стилі сучасного дизайну.
- Український дизайн, його особливості та тенденції розвитку.
- Український дизайн, його особливості та тенденції розвитку.
- Скандинавський стиль у дизайні та причини його популярності.
- Основні вимоги до промислового зразка.
- Сертифікація продукції в Україні.
- Відомий український промисловий дизайнер (*вказати назву*).
- Мій улюблений зарубіжний промисловий дизайнер (*вказати назву*).
- Тенденції розвитку предметного дизайну в Україні: цифри та факти.
- Гармонія як поняття дизайн-діяльності.
- Метод наслідування штучної предметної форми в дизайні.
- Принцип функціоналізму в дизайні.
- Метод наслідування художньої форми у дизайні.
- Маркетингове дослідження, специфіка і сфери застосування.
- Метод анкетування, специфіка і сфери застосування.
- Сфери застосування моніторингу в дизайні, специфіка і засоби здійснення.
- Результати моніторингу популярності дизайн-продукту (*здійснюється студентом пошук виробу самостійно*).
- Зорові ілюзії та їх використання в дизайні.
- Золота пропорція у дизайні.
- Застосування золотого перетину в мистецтві та графічному дизайні (на конкретному прикладі).
- Світлові ефекти у дизайні.

Методична рекомендація: презентація створюється в кількості 10-15 слайдів, на останньому з них вказується список використаних джерел. Реферат укладається на білому папері формату А4, оформлення стандартне, обсяг – 15-20 тисяч знаків із пробілами. Використані джерела за порядком цитування, якщо наводяться цитати, або в алфавітному порядку. Біографічна довідка має за мету розлого пояснити спонуки творчості дизайнера, основні етапи його діяльності, його здобутки і невдалі дизайнерські рішення, винагороди та ін. Вона може укладатися у формі презентації, відеоролику (посилання на джерела запозичення є обов'язковим з метою дотримання академічної доброчесності та уникнення плагіату). Мова введення тексту – українська, англійська (за потреби); дотримання правил правопису є обов'язковим. Студент/студентка може представити результати своїх досліджень на практичному занятті для обговорення і дискусії, тоді він претендує на високу оцінку результатів свого проекту. Апробація результатів дослідницьких проектів може відбуватись і на інших інформаційних майданчиках.

2. Завдання.

Тема: Продукти творчості (проекти, вироби, їхні споживчі якості та інше).

Мета: Ознайомлення із витоками та специфікою діяльності дизайнера при створенні продуктів творчості.

Завдання 1: здійсніть дослідницький проект про резонансні проекти українських дизайнерських бюро. *Методична рекомендація: результати дослідження оформіть як повідомлення/реферат/презентацію/відеоролик із врахуванням вимог культури усного і писемного мовлення.*

Завдання 1: здійсніть дослідницький проект про резонансні проекти іноземних дизайнерських бюро. *Методична рекомендація: результати дослідження оформіть як повідомлення/реферат/презентацію/відеоролик із врахуванням вимог культури усного і писемного мовлення.*

Тема: Основні етапи та стадії дизайну.

Мета: Ознайомлення із основними складовими реалізації дизайн-проекту.

Завдання 1: Здійснити дизайн-проект з розробки дизайн-форми на основі аналогового моделювання виробу (рекламний плакат).

Завдання 2: Здійснити дизайн-проект з розробки дизайн-форми на основі аналогового моделювання виробу (соціальний плакат).

Методичні вказівки: Здобувач вищої освіти може виконати два завдання одночасно, але може й виконати лише одне завдання. Презентація результатів діяльності є обов'язковою.

Тема: Композиція в дизайні.

Мета: Ознайомлення із поняттям композиції у дизайні, основними складовими останньої.

Завдання 1: Створити робочі ескізи власної дизайнерської розробки з графічного дизайну.

Методичні вказівки: презентація результатів діяльності є обов'язковою.

Завдання 2: Здійснити дизайн-проект з розробки дизайн-форми в екранському еностилї.

Методичні вказівки: презентація результатів діяльності є обов'язковою.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ, САМОКОНТРОЛЮ, ТЕСТИ

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА АМР № 1 З ДИСЦИПЛІНИ “ОСНОВИ ТЕОРІЇ ДИЗАЙНУ”*

Розробник: професор Олена Поліщук

Укладач: _____

ВАРІАНТ №1

I. Завдання тестове – середній рівень:

1. Творча діяльність, метою якої є виявлення формальних якостей промислових виробів, це:
а) передпроектний аналіз виробу, б) творча уява, в) дизайн, г) метод у дизайн-діяльності, д) стайлінг.
2. Предметом проектування в дизайні є:
а) регулярний стайлінг уславлених брендів, б) структура і споживчі якості форми предметного середовища або окремих виробів як його елементів, в) проектна творчість графічного дизайнера, г) передпроектний аналіз виробу, д) тектоніка виробу.
3. Творча проектна діяльність, спрямована на вдосконалення предметного середовища методами промислового виробництва і створенням нових конструкцій (нова тектоніка чи архітектоніка) - це:
а) проектна творчість, б) творча уява, в) художнє конструювання, г) художнє моделювання, д) стайлінг.
4. Результат художнього проектування предметів через створення контурів, ліній об'єкту та нанесення кольорових областей, які можуть бути відтворені шляхом друку або проєкції на екран – це:
а) дизайн, б) дизайн середовища, в) графічний дизайн, г) промисловий дизайн, д) стайлінг.
5. Зразок виробу, що має схожу функцію із об'єктом розробки при художньому проектуванні, конструюванні – це:
а) аналог, б) модель, в) передпроектний аналіз виробу, г) розгортка, д) стиль.
6. Штучна предметна форма, яка розвинута у системі двох координат площини – це:
а) графічна форма, б) пластична форма, в) уявна форма, г) форма, д) об'ємна форма.
7. Об'ємна форма має рівний розвиток у таких координатах:
а) двох, б) трьох, в) чотирьох, г) п'ятьох, д) на площині.
8. Структурні особливості конструкції предмета (будівлі, знаряддя праці, меблів, одягу тощо), що виявляється у взаємозв'язку частин конструкції, розподілі мас, пропорціях, масштабі – це:
а) масштаб, б) архітектоніка, в) текстура, г) фактура, д) пропорції.
9. Особливе значення предмета для людини в ситуації естетичного сприйняття, емоційного, чуттєвого переживання і оцінки ступеня відповідності об'єкта естетичного ідеалу суб'єкта – це:
а) морфологія товару масового виробництва, б) технологічна форма товару масового виробництва, в) асортимент споживчих товарів, г) естетична цінність виробу масового виробництва, д) графічний дизайн.
10. Метод проектування у графічному дизайні, у якому застосовують модульну сітку – це:
а) комбінаторики, б) модульного проектування, в) вільної асоціації, г) наслідування біоформ, д) наслідування форми культурної спадщини.

II. Завдання теоретичне – достатній рівень: Поняття «промислове виробництво», промисловий виріб» та «споживчі товари».

III. Завдання творче – високий рівень: Вкажіть особливості проектно-художньої діяльності сучасного дизайнера. Порівняйте їх із практикою формоутворення в образотворчому мистецтві та художній фотографії.

Викладач

О.П. Поліщук

Зав. кафедри

О.М. Піддубна

**Методична рекомендація: тут наведено завдання АМР як зразок. Тест має завдання, як тест закритого типу – тут лише одна відповідь є вірною, її необхідно вказати. Якщо всі відповіді є вірними, тоді оцінка за такий вид роботи: 60+1 бал. Відповідь на друге питання – теоретичного плану, є обов'язковою, вона має бути лаконічною, але вичерпною за змістом, щоб отримати 15 балів. Відповідь на творче завдання здійснюється за бажанням студента чи студентки, вона оцінюється відповідно ступеня проявленої ерудованості у предметній галузі, вміння структурувати інформацію та ін. Максимально можлива оцінка за модульну контрольну роботу складає 95 балів.*

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття дизайну.
2. Предмет, мета та задачі дизайну.
3. Професія дизайнера та її особливості в різних країнах.
4. Значення дизайну як напряму професійної діяльності.
5. Роль навчальної дисципліни «Основи теорії дизайну» у підготовці графічного дизайнера.
6. Дизайн як культурно-прикладне явище.
7. Поняття графічного дизайну.
8. Поняття «творчість» та «творчість дизайнера».
9. Специфіка графічного дизайну в сучасних умовах.
10. Особливості розвитку графічного дизайну в Україні в умовах діджиталізації.
11. Поняття «інновація». Інноваційна діяльність в дизайні.
12. Продукти творчості (проекти, вироби, їхні споживчі якості та інше).
13. Інновація в дизайні та шляхи її здійснення.
14. Функціонально-експлуатаційні вимоги до промислових виробів, їх асортименту та якості.
15. Поняття промислової продукції та промислового продукту.
16. Поняття асортименту продукції.
17. Поняття промислового зразка. Основні ознаки промислового зразка. Свідоцтво на промисловий зразок.
18. Поняття промислового виробу в дизайні.
19. Функційно-експлуатаційні вимоги до виробу дизайну, їх специфіка.
20. Дизайн як форма проектно-художньої культури.
21. Краса та функція, художній та проектний образ в дизайні.
22. Творчий проект в дизайні.
23. Споживчі якості товару. Споживчі якості дизайн-продукції.
24. Основні види дизайну та споживчі якості їх виробів.
25. Поняття «проектно-художня культура».
26. Поняття «художньо-образне проектування».
27. Дизайн як складова сучасної проектно культури.
28. Творча ідея в дизайні та шляхи її появи.
29. Концепція дизайн-проекту, її обґрунтування.
30. Шляхи втілення творчої ідеї в інновацію в дизайні.
31. Ескіз в дизайн-проекті.
32. Ескізування та його особливості при створенні дизайн-продуктів.
33. Зміст та форма в дизайні.
34. Поняття «функція виробу». Функціональні якості дизайн-продукції.
35. Принцип функціоналізму в дизайні та межі його застосування.
36. Поняття «маркетингове дослідження».
37. Роль маркетингового дослідження в дизайн-діяльності.
38. Маркетинг та дизайн.
39. Інтерв'ю в дизайн-діяльності.
40. Анкетування в дизайн-діяльності.
41. Поняття «маркетингова пропозиція».
42. Дизайн-продукція та маркетинг.
43. Моніторинг споживчого ринку як важлива складова сучасного дизайну.
44. Поняття «споживчий ринок товарів і послуг». Дизайн-продукція та її споживчі якості.
45. Поняття «моніторинг продукції». Роль моніторингу продукції в діяльності графічного дизайнера.
46. Основні джерела формотворчості в дизайнерській діяльності.
47. Природна та штучна форма. Особливості форми в дизайні.
48. Поняття контуру.

49. Поняття силуету.
50. Особливості проектно-художньої діяльності сучасного дизайнера.
51. Редизайн продукції в графічному дизайні.
52. Стилізація продукції у графічному дизайні.
53. Процес, методи, професійні прийоми та засоби дизайн-діяльності.
54. Поняття «графічна лінія», «пятка», «графічна форма».
55. Поняття «лінійно-пластична форма».
56. Поняття «пластичні композиційні засоби».
57. Поняття «композиція в дизайні».
58. Конфігурація як композиційна ознака лінійно-пластичної форми.
59. Динамічність і статичність як якості композиції.
60. Фронтальне і профільне розміщення як композиційні характеристики плоскісної форми.
61. Поняття текстури.
62. Фактура та основні види фактурних поверхонь.
63. Рельєф та його основні види.
64. Фронтально-просторова композиція.
65. Об'ємно-просторова композиція.
66. Поняття ритму.
67. Поняття метру.
68. Композиція в дизайн-продукті.
69. Цілісність як принцип композиційно-художнього формоутворення в дизайні.
70. Субпідрядність як принцип композиційно-художнього формоутворення в дизайні.
71. Золота пропорція у дизайні.
72. Застосування золотого перетину в мистецтві та графічному дизайні (на конкретному прикладі).
73. Масштаб і масштабування виробу.
74. Засоби гармонізації художньої форми в графічному дизайні (нюанс).
75. Засоби гармонізації художньої форми в графічному дизайні (контраст).
76. Засоби гармонізації художньої форми в графічному дизайні (асиметрія).
77. Засоби гармонізації художньої форми в графічному дизайні (симетрія).
78. Комбінаторне формоутворення в дизайні.
79. Стандарт як засіб гармонізації предметного середовища.
80. Роль стандартизації у підвищенні споживчих властивостей виробів.
81. Поняття стандарту та модуля.
82. Принципи створення виробів із стандартних елементів в дизайні.
83. Уніфікація, стандартизація та агрегування в промисловому дизайні.
84. Комбінаторні ідеї в дизайні.
85. Особливості площинного та об'ємного комбінаторного формоутворення.
86. Зорові ілюзії.
87. Світлові ефекти у дизайні.
88. Основні етапи та стадії дизайну.
89. Взаємодія замовника продукції і дизайнера.
90. Технічне завдання та дизайнерська пропозиція.
91. Поняття робочого ескізу.
92. Поняття клазури.
93. Ескізний проєкт та робочий проєкт.
94. Основні складові реалізації дизайн-проєкту.
95. Орієнтація дизайнерського проєкту на оптимальне вирішення проєктної задачі.
96. Дизайнерський аналіз, аналіз вихідної ситуації та побудова об'єкту проєктування.
97. Критерії оцінки дизайнерського проєкту.
98. Функціонально-ергономічний аналіз у праці дизайнера.
99. Уніфікація продукції в графічному дизайні.
100. Стандарт і модуль у графічному дизайні.
101. Модульне проєктування як метод у графічному дизайні.
102. Графічна формалізація.
103. Дизайнерський синтез (компоновка, функціонально-ергономічний та композиційний пошук).
104. Поняття комбінаторики.
105. Комбінаторний метод в дизайнерській діяльності.
106. Метод компоновки в дизайні.
107. Метод функціонально-ергономічного аналізу в дизайні.
108. Метод наслідування штучної предметної форми в дизайні.
109. Принцип функціоналізму в дизайні.
110. Поняття аналогу.
111. Поняття прототипу.
112. Метод наслідування художньої форми у дизайні.
113. Метод аналогового моделювання.
114. Метод безаналогового моделювання.
115. Метод асоціації та межі його застосування в дизайні.
116. Основні причини невдалого дизайнерського рішення.
117. Типові помилки в дизайн-проєктуванні графічного дизайнера.
118. Невдале композиційне рішення у виробі з графічного дизайну.
119. Невдале композиційне рішення у дизайні середовища.
120. Оцінка варіантів та вибір найкращого вирішення. Критерії оцінки дизайнерського проєкту.

Методична рекомендація: 1) ознайомитись із завданням, 2) спробувати переказати відповідь на нього в усній формі, щоб розкрити зміст, вказавши основні поняття та їх значення, навести приклади творчості відомих українських, зарубіжних дизайнерів та ін., 3) доречною є спроба письмової фіксації відповіді з метою вдосконалення навички писемного мовлення.

ТЕСТИ

1. Художня культура не впливає на: а)мислення людини, б)поведінку людини, в)уяву людини, г)місце народження людини.
2. Специфічна людська діяльність, що здійснює естетичне покращання предметно-просторового середовища безпосереднього людського буття при його створенні, модернізації, стилізації – це: а)дизайн; б)технічна естетика; в)художнє конструювання; г)моделювання.
3. Один із синонімів поняття виробничо-промислового дизайну – це: а)дизайн, б)індустріальний дизайн; в)утилітарно-естетична діяльність; г)дизайнерський проект.
4. Як спочатку називали і подекуди й зараз називають дизайнерів: а)художні естетики; б)художники-промисловці; в)художники-модельєри; г)конструктори?
5. У наш час розвиток культури і цивілізації надає дизайнеру широкі технічні можливості: а)ні, б)так, в)можливо, г)не відомо.
6. Творча діяльність, спрямована на розробку формальних якостей промислових виробів, це: а)графічний дизайн, б)маркетинг, в)індустріальний дизайн, г)дизайн середовища.
7. Предметом проектування в дизайні є: а)регулярний стайлінг уславлених брендів, б)структура і споживчі якості форми предметного середовища або окремих виробів як його елементів, в)проектна творчість графічного дизайнера, г)передпроектний аналіз виробу.
8. Творча проектна діяльність, спрямована на вдосконалення предметного середовища методами промислового виробництва і створенням нових конструкцій (нова тектоніка чи архітектоніка) - це: а)проектна творчість, б)айдентика, в)художнє конструювання, г)художнє моделювання.
9. Результат художнього проектування предметів через створення контурів, ліній об'єкту та нанесення кольорових областей, які можуть бути відтворені шляхом друку або проєкції на екран – це: а)стайлінг, б)дизайн середовища, в)графічний дизайн, г)промисловий дизайн.
10. Творча проектна діяльність, спрямована на вдосконалення, модернізацію предметного середовища - це: а)проектна творчість, б)художнє конструювання, в)художнє моделювання, г)стайлінг.
11. Деревя, тварини, рослини відносяться до: а)непредметних форм; б)рукотворних форм; в)штучних форм; г)природних форм.
12. Тінь від предмета – це: а)непредметна форма; б)рукотворна форма; в)штучна форма; г)природна форма.
13. Обрис створеного дизайнером об'єкта є: а)формою; б)масштабом; в)ритмом; г)пропорцією.
14. Предметні форми в дизайні не є: а)серійними; б)тиражними; в)рукотворними; г)уявними.
15. Лінійний обрис деякого предмета: а)контур; б)силует; в)ритм; г)пряма лінія.
16. Площинний обрис деякого предмета: а)контур; б)силует; в)ритм; г)площина.
17. Існуюча у системі двох координат площини рукотворна предметна форма – це: а)графічна форма; б)пластична форма; в)непредметна форма; г)об'ємна форма.
18. Поняття, що фіксує узгодженість частин цілому, називається: а)досконале; б)гедонія; в)гармонія; г)краса.
19. Об'ємна форма має рівний розвиток у таких координатах: а)двох; б)трьох; в)чотирьох; г)п'ятьох.
20. Особливість конструкції предмета, створеного дизайнером, - це: а)форма; б)тектоніка; в)архітектоніка; г)симетрія.
21. Створена у графічному дизайні форма: а)графічна форма; б)пластична форма; в)непредметна форма; г)об'ємна форма.
22. Створений у графічному дизайні лінією обрис деякого предмета: а)силует; б)контур; в)клаузура; г)пряма лінія.
23. У дизайні не виділяють таку форму: а)функціональна; б)конструктивна; в)естетична; г)культурна.
24. Структурні особливості конструкції предмета (будівлі, знаряддя праці, меблів, одягу тощо), що виявляється у взаємозв'язку частин конструкції, розподілі мас, пропорціях, масштабі – це: а)масштаб, б)архітектоніка, в)текстура, г)фактура.
25. Основний природний ряд кольорових тонів являє собою: а)комбінаторику, б)модульне проектування, в)асоціацію, г)спектр.
26. Структурна специфіка конструкції будівлі у дизайні – це: а)масштаб, б)архітектоніка, в)текстура, г)фактура.
27. Поверхневі якості створеного дизайнером продукту: а)масштаб, б)архітектоніка, в)текстура, г)фактура.
28. Внутрішня структура створеного дизайнером продукту, зумовлена матеріалом виготовлення: а)масштаб, б)архітектоніка, в)текстура, г)фактура.
29. Величина предмета, створеного дизайнером, у порівнянні з деяким зразком, еталоном: а)міра; б)масштаб; в)пропорції; г)конструкція.
30. Структурні особливості конструкції меблів, що виявляється у взаємозв'язку частин конструкції, розподілі мас, пропорціях, масштабі – це: а)тектоніка, б)архітектоніка, в)текстура, г)пропорції.
31. Конструкція одягу, розробленого дизайнером: а)тектоніка, б)архітектоніка, в)текстура, г)пропорції.
32. Підкреслення відмінностей у декількох дизайн-формах: а)нюанс; б)контраст; в)ритм; г)метр.
33. Незначна відмінність у складових дизайн-продукту: а)нюанс; б)контраст; в)ритм; г)метр.
34. Особливості будови знарядь праці, розроблених дизайнерами, називається: а)тектоніка, б)архітектоніка, в)текстура, г)пропорції.

35. Насамперед увагу потенційного споживача дизайн-продукції привертає: а)нюанс; б)контраст; в)ритм; г)метр.
36. Композиція в дизайні, що виникає через дві взаємно перпендикулярні осі симетрії: а)асиметрична; б)абсолютно симетрична; в)осьово симетрична; г)радіанна.
37. Предмет, що має схожу функцію із об'єктом розробки в дизайні: а)прототип, б)модель, в)аналог, г)макет.
38. Знаменитий слоган «Think small» («Думай про мале»), як порада дизайнеру, був створений під керівництвом: а)Джона Кейплза; б)Раймонда Рубікама; в)Вільяма Бернбаха; г)Джозефа Шугермана.
39. Зразок виробу, що має схожу функцію із об'єктом розробки у дизайні називається: а)аналог, б)модель, в)передпроектний аналіз виробу, г)розгортка.
40. Метод проектування, у якому застосовують комбінування форм та їхніх елементів, використовуючи при цьому різні способи та прийоми – це: а)комбінаторики, б)модульного проектування, в)асоціації, г)біоформ.
41. Прийоми перестановки і групування властиві такому дизайнерському методу: а)комбінаторики, б)модульного проектування, в)асоціації, г)біоформ.
42. Популярний метод комбінування деяких форм: а)комбінаторики, б)наслідування культурного зразка, в)асоціації, г)біоформ.
43. Прийоми вставки, урізання властиві такому дизайнерському методу: а)комбінаторики, б)модульного проектування, в)асоціації, г)біоформ.
44. При організації ритмів мова йде про такий дизайнерський метод: а)комбінаторики, б)деконструкції, в)асоціації, г)біоформ.
45. Композиція в дизайні, всі елементи котрої перебувають у трьохвимірному стані: а)графічна; б)площинна; в)об'ємно-просторова; г)фронтальна.
46. Як по іншому називають площинну композицію: а)графічна; б)площинна; в)об'ємно-просторова; г)фронтальна?
47. Зміна положення елементів дизайн-продукту буває в такій композиції: а)статична; б)незмінна; в)стаціонарна; г)динамічна.
48. Дотримання певного порядку у композиції: а)структура композиції; б)статика композиції; в)динаміка композиції; г)врівноваження композиції.
49. Якщо в композиції елементи виробу є однаковими і розміщеними на однаковій віддалі між собою – це: а)статика; б)динаміка; в)ритм; г)метр.
50. Якщо в композиції елементи виробу є неоднаковими чи розміщеними на неоднаковій віддалі між собою – це: а)статика; б)динаміка; в)ритм; г)метр.

Методична рекомендація: у тесті лише одна відповідь є правильною, її необхідно виділити.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну: навч. посіб. Київ: Парапан, 2021. 240 с.
2. Вискварка Я. Сутність та становлення візуальної мови графічного дизайну в Україні. Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. 2018. № 2 (Вип. 39). С. 234-242.
3. Графічний дизайн в інформаційному та візуальному просторі: монографія /М.В. Колісніченко та ін. Київ: КНУТД, 2022. 226 с.
4. Ковальчук М.О., Колесник Н.Є. Графічний дизайн та комп'ютерна графіка: монографія. Житомир, ТОВ «505» 2020. 440 с.
5. Колесник Н. Є., Танська В. В. Екологічний дизайн у проєктній діяльності здобувачів вищої освіти. Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. Вип. 45, т. 1. С. 76-80.
6. Поліщук О., Колесник Н., Краснова Н. Художньо-образне моделювання дизайн-проєкту (на прикладі книжкових видань драми «Лісова пісня» Лесі Українки першої третини ХХІ ст.). Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2020. Вип. 34, Т. 4. С. 20-27.

Додаткова

1. Даниленко В.Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проєктної культури: Монографія. Харків: ХДАДМ; Колорит, 2005. 244 с.
2. Шумєга С.С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єру: навч. посіб. Київ: Центр навч. літератури, 2004. 324 с.
3. Яців Р.М. Львівська графіка 1945-1990. Традиції і новаторство. Київ: Наукова думка, 1992. 120 с.

Інтернет ресурси

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: www.dnrb.gov.ua.
4. Дизайн систем візуальної інформації. Електрон. посібник / О.В. Чемакіна, А.Л. Рубцов, В.О. Свірко, О.П. Олійник. Київ: УкрНДІ ДЕ, 2017. <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/38013/2/3%20%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%94%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD%20%D0%A1%D0%92%D0%86-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD.pdf%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD.pdf>
5. Дизайнерська діяльність: стандарти і розцінки: посіб. / В.О. Свірко, А.Л. Рубцов, О.В. Бойчук, В.М. Голобородько, О.П. Антоненко, В.М. Євсєєнко. Київ: [Б.Д.], 2013. 232 с.
[URL:https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/33099/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%20%D1%96%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B8.pdf](https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/33099/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%20%D1%96%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B8.pdf)
6. Нариси з історії українського дизайну ХХ століття: зб. статей / Ін-т проблем сучасного мистецтва НАМ України ; За заг. ред. М. І. Яковлева; редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), А. О. Пучков, О. В. Сіткарьова та ін. Київ: Фенікс, 2012. 256 с. Режим доступу: <https://elib.nakkim.edu.ua/handle/123456789/1074?locale-attribute=en>
7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/554>
8. Сидоренко В.Д. Візуальне мистецтво. Від авангардних зрушень до новітніх спрямувань. Розвиток візуального мистецтва України ХХ – ХХІ століття. Київ: ВХ [студіо], 2008. 187 с. Режим доступу: <http://www.mari.kiev.ua/sites/default/files/inline-images/pdfs/Sydorenko.pdf>
9. Стандартизація в дизайнерській діяльності: навч. посібник / В.О. Свірко, А.Л. Рубцов, О.В. Чемакіна, О.В. Кузьмін / За заг. ред. В.О. Свірка. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 232с.
URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/37933/1/standardization.pdf>